

УДК. 636.2.082.35.087

Приліпко Т.М., доктор с.- г. наук, професор, ©
Тимофійшин І.І., кандидат с. – г. наук, професор (btf-pdatu @ mail.ru)
Подільський ДАТУ

М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ ОВЕЦЬ ПОРОДИ ПРЕКОС ЗАЛЕЖНО ВІД РІВНЯ СЕЛЕНУ В РАЦІОНІ

Дослідженнями відгодівельного молодняка овець породи прекос доведено позитивний вплив селену на м'ясну продуктивність. Слід зазначити, що всі добавки селеніту натрію, незалежно від доз їх застосування, позитивно впливали на продуктивність, що свідчить про фізіологічну прийнятність різних доз селену та можливість використання баранини як одного із джерел поповнення нестачі селену у харчуванні людини. Проте кращими були показники II дослідної групи, у раціоні годівлі якої включали 1,10 мг селеніту натрію, порівняно з контрольною та іншими дослідними групами.

Ключові слова: раціон, годівля, продуктивність, м'ясо, жир, селен

Вступ. Вівчарство у народногосподарському комплексі держави має важливе значення, як джерело продуктів харчування та незамінної сировини для легкої і медичної промисловості. Необхідність розвитку цієї галузі зумовлена безальтернативністю надходження такої сировини, як цінне м'ясо, виробництво, якого нині задовольняє лише на 10 – 15 відсотків. [3].

Крім того, останнім часом дуже великого значення медики надають селену, зважаючи на унікальні результати при застосуванні цього мікроелемента у лікуванні хвороб людини.

Основними джерелами селену є риба та неочищене зерно, є він також і в повітрі, питній воді та в рослинах. Але, як стверджує академік УААН України Д.М. Гродзінський, ґрунти України в цілому бідні на селен, тому велика кількість мешканців зазнає нестачу цього мікроелемента. В зв'язку з цим, на фоні несприятливих економічних обставин, учені рекомендують приймати препарати біологічно активних речовин, до складу яких входить селен [2, 4].

У зв'язку з тим, що межа коливань профілактичних і токсичних доз селену є незначною, метою даних досліджень є визначення впливу різних доз селену на м'ясні якості овець породи прекос.

Матеріал і методика досліджень З метою вивчення впливу різних доз згодовування селеніту натрію на продуктивність овець провели науково - господарський дослід в умовах СТОВ "Подільська зоря" с. Руданське Шаргородського району, Вінницької області.

Для проведення дослідів було відібрано 3 групи баранців, віком 4 місяці породи прекос – скороспілих м'ясо – вовнового напрямку продуктивності.

Годівля піддослідних тварин проводилась три рази (о 8-й, 14 -й і 17 – год.) Баранчики контрольної групи впродовж всього дослідів перебували на основному раціоні, а тварини 1; 2; дослідним групам додатково згодовували

селен відповідно в дозах: 0,80; 1,10; 1,70 мг на 1 кг сухої речовини раціону. Годівля овець була груповою з роздачею кормів за масою в кожную дачу. Доступ до кухонної солі та питної води був вільний.

Балансування раціонів здійснювали за деталізованими нормами (Калашніков А.П., Клейменов В.І., 1985; Наздрін М.І., Карпусь М.М., Караващенко В.Ф. та ін., 1991).

Зміни живої маси піддослідних тварин визначалися індивідуальним зважуванням уранці до годівлі при постановці на дослід. Визначалися також вівнова продуктивність баранчиків і якість мяса. Після двох місяців відгодівлі проводили забій.

Одержані в дослідях дані оброблялись біометрично загальноприйнятими методами варіаційної статистики (Плохінський М.А., 1989; Овсянников О.І., 1976).

Результати досліджень. Визначали м'ясні якості баранців, яким давали селеніт натрію в різних дозах. Результати забою, проведені в таблиці 1. В аналогічних умовах утримання і годівлі тварини дослідних груп мали різні відгодівельні показники.

Таблиця 1.

Характеристика туш баранчиків і показники якості мяса (n=3; M±m),%

Показник	Групи		
	контрольна	дослідні	
		1	2
Маса охолодженої туші, кг	17,51±0,37	19,61±0,50	20,16±0,21
Вихід відрубів I сорту, %	70,8±23	71,6±0,21	73,3±0,36
Вміст м'якоті в туші, %	76,1±0,27	77,4±0,31	78,6±0,29
Вміст жиру в м'якоті туші, %	16,91±0,03	17,63±0,01	19,13±0,004
Внутрішньомязевий жир, % від маси натурального м'ясу	2,03±0,06	2,89±0,02	3,16±0,03
pH мяса після забою:			
через годину	6,07±3,10	6,04,5±3,09	6,10±2,53
через 24 години	5,18±0,02	5,43±0,04	5,64±0,03

За виходом відрубів першого сорту найкращими є баранці третьої групи, які отримували селен в дозі 1,70 мг на 1 кг сухої речовини раціону і вони переважали за виходом м'якоті туші. Незначно менший вміст мякотної частини у ягнят інших груп. Оптимальний вміст жиру в м'якоті туші – 15 -17%. На цьому рівні знаходяться всі дослідні групи.

Оскільки внутрішньомязевий жир суттєво визначає смакові якості, то чим більше тварина схильна до відкладання жиру, тим більша вірогідність того, що при удосконаленні технології годівлі буде отримано м'ясо з високими смаковими якістьми. Тому м'ясо овець, щоб мати високі смакові якості, повинно містити як мінімум 2,5 – 3,0% внутрішньомязевого жиру. Перевищують ці мінімальні вимоги лише баранці третьої групи, де цей показник складав – 3,16.

Якість мяса та стійкість до псування під час зберігання у значній мірі залежать від його кислотності, яку визначають за величиною рН. У наших дослідженнях відмічена лише тенденція до зменшення рН на 0,09-0,14 у дослідних зразках мяса, що можна оцінювати як позитивне явище. Загалом же, судячи за досліджуваними показниками, м'ясо (найдовший м'яз спини) і

дослідних, і контрольних баранців мало високі харчові якості. У контрольній групі рН був помітно нижчим у порівнянні з дослідними групами.

Таблиця 2.

Результати дегустації

Показник	Групи		
	контрольна	дослідні	
	1	2	3
М'ясо:			
Смажене	4,0	4,1	4,3
варене	3,7	3,6	4,3
Бульон	2,8	3,7	3,9

Самі високі оцінки на дегустації отримало м'ясо баранців третьої групи.

Таким чином, якщо інтенсивність росту характеризує мясну продуктивність з точки зору кількості, то внутрішньомязеве жировідкладення характеризує її з позиції якості. Таке поєднання спостерігається у тварин третьої групи.

Висновки. За показниками забою тварини дослідних груп переважають контрольних, що вказує на позитивну дію підвищених доз селену на формування м'ясних якостей у овець.

Лтература

1. Биохимические аспекты функции селена / А.Г. Халмуратов, Ц.М. Штутман, Р.В. Чаговец, А.А. Кругликова // Селен в биологии: Материалы 3-й науч. конф. – Баку: Лм., 1981. – Т. 3. – С. 138–143.

2. Папазян Т. Обогащение продуктов животноводства селеном // Животноводство России. – 2002. – № 9. – С 1–5.

3. Бабаев А.З., Мамедалиева Ф.М., Кабулова Э.А. О биологическом значении ингибирования селенитом пероксидирования углеводов (включая канцерогенные соединения) // Селен в биологии: Материалы 3-й науч. конф. – Баку: Элм., 1981. – Т. 3. – С. 154–156.

4. Приліпко Т.М. Селен і сірка в раціонах вівцематок асканійської тонкорунної породи. / Тваринництво України №2, ст. 30 Київ, 2001.

5. Приліпко Т.М. Трансформація селену із кормів у тваринницьку продукцію / Тваринництво України. - № 9 - м. Київ, 2007.

6. Yenkins K.J., Hidiroglou M.A. A review of selenium – Vitamin E responsive problems in live stock: A case for selenum as a feed additive in Canada // Canad. J. Anim. Sc. – 1992. – Vol. 52, № 2. – P. 72–76.

Summary

Research fattening young sheep breeds prekos proven positive effect of selenium on meat productivity. It should be noted that all the supplements of sodium selenite, regardless of their application doses, positive impact on productivity., Indicating the physiological acceptability of different doses of selenium and the use of lamb as a lack of replenishment of the sources of selenium in nutrition. But were the best indicators of the second experimental group, in a diet which included feeding 1.10 mg of sodium selenite compared with controls and other research groups.

Keywords: diet, feeding, performance, meat, fat, selenium

Стаття надійшла до редакції 13.04.2010